

# Nagyvárad Estilap

Főszerkesztő: MARTON MANÓ

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda  
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

Felelős szerkesztő: KATONA BÉLA

## Bécsben nyomoznak a magyar miniszterelnök elleni merénylet ügyében

Just Iván nem állott politikai szervezetek szolgálatában

— Az Estilap eredeti távirata —

Berni jelentés szerint a szövetség tanács újból megbeszélte a Bethlen elleni merénylet ügyében folytatandó bírói eljárás részleteit, de még nem döntött, milyen módon vonják felelősségre a merénylet. Egyelőre bevárják az igazságügyi és rendőri osztályok jelentéseit. A szövetség tanács döntéséig

mindenesetre megindítják a büntetőeljárás a szövetségi ügyész vezetésével.

A megindított nyomozás egyébként mára érdekes fordulatot teremtett. A bécsi rendőrség ugyan csak vizsgálatot indított a Bethlen elleni merénylet ügyében, miután a bécsi magyar követség olyan értekezési feljelentést tett, hogy

a nyomozás számai Bécsbe vezetnek.

A Polizeidirektion politikai osztályára beidéztek

Garbai Sándort, a bécsi magyar szociáldemokrata emigráció vezérét,

aki ellen a követség azt a vádat emelte, hogy résztvett Bécsben egy olyan értekezleten, ahol

a Bethlen elleni támadás részleteit megbeszéltek.

Garbai kihallgatása alkalmával felhíborodva utasította vissza a gyanúsítást és kijelentette, hogy semmiféle értekezleten nem vett részt. A bécsi rendőrség hivatalosan is megállapította

a Garbai ellen emelt vád alaptalanságát

és más irányba terelte a vizsgálatot. Beidéztek dr. Landler Jenő volt népbiztost,

a bécsi magyar kommunista emigráció vezetőjét,

majd később Weiler Jenő anarchista és feleségét, továbbá Menczel Emil és Zöldhegyi emigránsokat. A kihallgatásokat megkezdték, de arról ezideig nem adtak ki semmi jelentést.

A jelek szerint Just Iván a merénylet ügyében nem állt politikai csoportokkal összeköttetésben.

hanem csökeledését minden előzetes megfontolás nélkül követte el. Justh ugyanis sohasem vett részt politikai mozgalmakban és az Emberi Jogok Ligájának magyar osztályához is úgy sodródott, hogy Veér Imre, a liga titkára — mint ismeretes — a múlt évben Párisban Köztársaság címen lapot indított és az akkor nagy nyomor-

ban tengődő fiatal embert alkalmaszta lapjánál. Nemrégiben kiderült, hogy

Veér Imrének sem Károlyi Mihályhoz, sem a magyar emigrációhoz nincs köze

és teljesen a maga szakállára folytatja politikai tevékenységét. — Veér Imre Justh Ivánnal együtt utazott Genfbe és ottan egyáltalán nem érintkeztek magyar körökkel.

## A lej tovább javul

Szinte előre látható volt, hogy a két napi stagnálást, amely Zürichben 220-as kurzuson tartotta a lejt, további javulásnak kell beállnia. Megerősítette ezt a feltevést, hogy Zürichben tegnap — bármilyen képtelenségnek látszik — leesett 218 és feire Bukarest jegyzése. Az utóbbi időben ugyanis mindig az volt a helyzet, hogy a zürichi utóközsdén

való lanyhulás után másnap erőteljesebb szifárdulás következett be a lej külföldi értékelésében. Ezuttal is így volt. — Ma reggel a new-yorki kábelben a tegnapi 42-es lej-kurzust 43 és feles árfolyam váltotta fel. A ma délelőtti 225-ös zürichi nyitás nem is volt meglepetés, s már reggel ezt a kurzust játszotta meg a váradi piac. Délben Kolozsvár na-

## Miron Cristea patriarcha ma Nagyváradra érkezik

Unnepélyes istentisztelet a görög-keleti székesegyházban

Dr. Miron Cristea patriarcha a romániai görög-keleti egyház feje ma este a halmi gyorsvonattal Karsbadból, ahol több héten keresztül üdült, Triteanu Lucian román püspök társaságában Nagyváradra érkezik.

Az egyházfejedelem fogadtatására a görög-keleti egyház részéről dr. Magier Andrei püspöki helynök és dr. Muntean István esperes, szentszéki ülnök, továbbá a katonai és polgári hatóságok fejei jelennek meg az állomáson. Miron Cristea dr. patriarcha a pályaudvarról egyenesen Ciorogariu püspök palotájához hajt, akinek itt időzése alatt vendége lesz. Holnap délelőtt 10 órakor a görög-keleti székesegyházban ünnepélyes Te Deumot tartanak, amelyet előkelő egyházi segédlettel dr. Magier Andrei pontifikál. Az istentiszteleten részt vesznek az összes katonai és polgári méltóságok és a nagyvárad-i görög-keleti románság előke-

lőbb családjai. Az egyházfejedelem tiszteletére a templom előtti téren diszszázad fog állani.

A Te Deum befejezése után Miron Cristea patriarcha a

püspöki palotában recepciót tart.

Értesülésünk szerint Cristea dr. patriarcha a holnap délutáni expressszel már visszatér Bukarestbe.

## A frankhamisítási botrány újabb bonyodalmai

Hullámok egy konstantinápolyi interjú körül

— Budapesti tudósítónk távirata —

A frankhamisítási ügy körüli bonyodalmak újból felszínre kerültek Perszán Ádám hirlapíró leleplezése folytán, aki Konstantinápolyban fölkereste Mészáros Gyula egyetemi tanárt, és a vele folytatott beszélgetést leközölte lapjában. A cikk megjelenése után Mészáros a Magyar Távirati Iroda útján az alábbi nyilatkozatot adta ki:

— Persian Ádám hirlapíró, magyar politikusok megbízásából felkeresett május 27-én Konstantinápolyban és arra kért, nyilatkozzam

a frankperben elhangzott egyes vallomások megerősítésére. A hirlapíró Prágából, a cseh külügyminiszteriumból is hozott bizonyos biztatásokat s hivatkozott hasonló jóindulatú francia ígéretekre is.

Természetesen elutasítottam a kérést és tiltakoztam az ellen, hogy idegenek egy magyar állampolgár segítségével Magyarország belügyeibe avatkozzanak és ilyen módon nekem előnyököt helyeztek kilátásba.

Persian a részemről kapott félreérthetetlen válaszlól semmit sem közölt, csak szenzációhajászó véltan interjút. Felszólítom, ha nem szünteti be a cikkek közlését,

gyobb tétel dollárkinálata folytatólagos lanyhulást idézett elő a valutákban.

## A mai zürichi nyitás

BUKARESTI 225 —

BERLIN	12305	PARIS	1435 —
NEW-YORK	51675	PRAGA	152950
LONDON	2515 —	B.PEST	72 30
BECS	7295	MILANO	1835 —

## Nagyvárad árfolyamok

Magyar korona	307	árú	304	pénz
Dollár	230	..	233	..
Cseh korona	685	..	690	..
Svájci frank	45	..	4530	..
Oszták shilling	3280	..	33	..
Francia frank	685	..	700	..
Angol font	1130	..	1140	..
Olasz lira	870	..	880	..

## Bukaresti zürichi

(déli 12 órakor)

BUDAPEST	—	—	—	33 —
BECS	—	—	—	310
PARIS	—	—	—	6'60
LONDON	—	—	—	1136
ZÜRICH	—	—	—	4525
MILANO	—	—	—	8.40
NEW-YORK	—	—	—	233 —
PRAGA	—	—	—	650

kénytelen leszek a vele folytatott beszélgetéseket a valóságnak hiven nyilvánosságra hozni.

### Dorian-Terrasse

9 órákor

### Dorian-Filmszínház

5 és 7 órákor

Ma látható

# CLAIRE

Liebman regénye után

A főszerepben:

## PUTTY LIA

Legközelebbi műsor:

## Főhadnagy úr a feleségem

Harry Liedtke, Lilian Harvey  
Mary Kid.

## HIREK

\* **Felemelték a forgalmi adó általányt 400.000 leire.** A Kereskedelmi Csarnok felhívja mindazon kereskedőket, akiknek üzleti forgalma a forgalmi adókönyv szerint a múlt évben 400.000 leit nem haladta, hogy a forgalmi adónak általányban leendő fizetése céljából legkésőbb folyó hó 19-ig jelentkezzenek a Csarnok titkári hivatalánál és forgalmi adókönyvüket hozzák magukkal.

\* **Kifogták a Dunába ugrott pesti hírlapíró holtestét.** Budapesti tudósítónk táviratozza: Tegnap reggel Ercsinél kifogták az egy héttel ezelőtt a Dunába ugrott Balla Jenő pesti hírlapíró holtestét. Balla a budapesti államrendőrség hivatalos lapjának volt a szerkesztője. Becsületes, derék újságíró volt. Nem tudta a mai viszonyok közt családját eltartani. Ezért halt meg.

\* **Orvosi hír Abbáziából.** Dr. U. Á. M. Á. n. László szanatóriumi orvos, belgyógyász, ideggyógyász, vese és tüdőbetegségek speciálistája rendel délelőtt 11-12, d. u. 3-5-ig abbázai vendégeknek a dr. Mahler szanatóriumban. Insolin Kural!

\* **Megölte az alkoholt.** Tegnap délután telefonon jelentették a központi kapitányságnak, hogy Demian Flore 45 esztendő s rak-tármunkás a Nilgesz-telepen levő lakása előtt hirtelen összeesett és nyomban meghalt. A központi ügyeleti tiszt Ertler Mór dr. tisztiorvossal azonnal megjelent a helyszínen és a rendőrorvosi vizsgálat során megállapítást nyert, hogy Demian Flore idült alkoholistája volt és a mértéktelen ital fogyasztása következtében bekövetkező szívszélhűdés ölte meg.

\* **TÜNDÉR UJJAK magyar kézimunka lap legújabb száma** kapható a Hegedüs Hírlapírodában.

**Tudja Ön, hogy mi az a DECCA?**

Kedvezményes utazáshoz Budapestre félárújegyek kaphatók a Nemzetközi Hálókocsi Társaság fiókjában Bulevardul Regele Ferdinand No. 2. (Hegedüs Hírlapíroda). A kedvezményes jegyek árai:

II. oszt. gyorsv. Oradea-Budapest 460.— Lei.

III. oszt. gyorsv. Oradea-Budapest 348.— Lei.

II. oszt. személyv. Oradea-Budapest 236.— Lei.

III. oszt. személyv. Oradea-Budapest 155.— Lei.

Kedvezményes igazolvány hivatalos ára 50.000 m. kor.

#### Egész jegyek árai:

II. oszt. gyors Oradea-Budapest 890 lei.

III. oszt. gyors Oradea-Budapest 650 lei.

II. oszt. gyors Oradea-Wien 2010 lei.

III. oszt. gyors Oradea-Wien 1405 lei.

II. oszt. személyvon. Oradea-Budapest 440.— lei.

III. oszt. személyvon. Oradea-Budapest 290.— lei.

II. oszt. személyvon. Oradea-Wien 1015 lei.

III. oszt. személyvon. Oradea-Wien 660.— lei.

x **Orvosi gyakorlatban** legjobban bevált, viselésben legkényelmesebb modern öltözködéshez legalkalmasabb haskötőket készít Kovács Sándorné (Nilgesztelep) pályaudvarral szemben.

Mindenütt kérje a világhírű

## MOTTI

pudert, arcpirosítót, szájrúst.

\* **TÜNDÉR UJJAK magyar kézimunka lap legújabb száma** kapható a Hegedüs Hírlapírodában.

\* **Kézimunka kiállítás.** Az orth. izr. polg. leányiskola kézimunka Kiállítása megtekinthető 16-án, 17-én d. e. 9-12 óráig s 20-án d. e. 8-1-ig. Az igazgatóság.

Ruha- és ingpouplinok, kitűnő zefirek legszébb kimintázásban **Lietner Márton Rt.-nál.**

## MOZI

— Putty Lia csinálta valamennyi filmszínész között a leggyorsabb és legragyogóbb karriert, Amerikába való utazása előtt három filmet csinált Németországban, melyek közül a „Varieté” és a „Manon Lescaut” már be lettek mutatva Nagyváradon, a harmadik film „Claire”, amely Liebmann ismert regénye után készült, ma és holnap látható a Dorian filmszínházban. Előzőleg színre kerül egy 2 felvonásos állatvigjáték. Az előadások 5, 7 és 9 órákor kezdődnek. — Szép idő esetén a 9 órás előadás a Dorian Terrasseon lesz megtartva. A Dorian filmszínház legközelebbi sláger műsora a „Főhadnagy úr a feleségem” sláger vigjáték 8 felvonásban, a főszerepben Harry Liedtke, Lilian Harvey és Mary Kid.

## Atlantic mozgó

6 és 9 1/4 órákor

## Apollo mozgó

5, 7 és 9 órákor

15., 16. 17.

# Mama kedvencei

John Haberton vidám elbeszélése után 6 felvonásban

Főszerepben: **BABY PEGGY**

a legbájosabb gyermekszínész

Ezt megelőzi egy kitűnő két felvonásos

Hallromboy-burleszk.

Debreceni helyi vasút.

#### HIRDETMÉNY.

#### AUTOBUSZJÁRAT,

Debrecen-Berettyóújfalú között.

I. járat:

Debrecenből (Bikaszálló) indul reggel 5.28,

érkezés Berettyóújfalú-pályaudvarra reggel 6.48.

Ezen járat csatlakozik a Berettyó-újfaluból 6.58 induló és Oradea-Marera 11.20-kor érkező személyvonathoz.

II. járat:

Debrecen (Bikaszálló) indul délután 1.30,

érkezik Berettyó-újfalú-Pályaudvarra délután 2.52.

Ezen járat csatlakozik a Berettyó-újfaluból 3.16 induló és Oradea-Marera 6.50-kor érkező személyvonathoz.

Az Oradea-Mareról 4.15 induló és Berettyó-újfaluba 5.44 érkező gyorsvonathoz ugyancsak délután 5.50 Berettyó-újfalú-Pályaudvarról való csatlakozással indul az autbuszjárat, amely 7.11 érkezik Debrecenbe a Bikaszálló elé.

#### MENETDIJAK:

a) Debrecenből Berettyó-újfalúig vagy vissza K 34.000.—

b) Menettértilti-jegyek: Debrecenből Berettyóújfalúig és vissza Debrecenbe K 60.000.—

A menettértilti-jegyek Debrecenben, — a Debreceni Helyi Vasut villamosaira kétszeri — átszállás nélküli — utazásra is jogosítanak.

Debreceni Helyi Vasut

#### Külföldi speciális géphímző érkezett

Ruhagéphímzést legkényesebb igényeknek, legszebb kivitelben gyorsan és pontosan készítenk **Vlahuța (Szt. János)-utca 29**

\* **TÜNDÉR UJJAK magyar kézimunka lap legújabb száma** kapható a Hegedüs Hírlapírodában.

Nyári mosóárak óriási választékban mélyen leszállítva **Lietner Márton Rt.-nál.**

\* **Diákok! Fiúk! lányok,** kiknek jó bizonyítványuk van, szüridei ajándékkul kapják a **Hegedüs Hírlapíroda Kölcsonkönyvtárának** előfizetését a szülőktől.

#### Heyman színház

Ma kedden utoljára

## Az utca Madonnája

Főszereplő: Viola Dana.

Szerdán és egész héten

### Pompeji utolsó napjai

2 rész 12 felvonás egyszerre.

Nagy látványosság

A kereszténység üldözése — A Vezuv kitörése

Jegyek minden nap délelőtt 10 órától válthatók.

## Tanulion meg olcsón és jól vásárolni!

	Lei		Lei		Lei
Karton	38.—	Ruhaszövet	120.—	Köpper	72.—
Zeffir	45.—	110 sz. grenadin	116.—	I. vászon	55.—
Ing-french	46.—	Selyem-pouplin	155.—	Angol vászon	62.—
Francia delain	58.—	I. Siffon	55.—	I. Festősök	56.—
batist	45.—	Batist-sifon	76.—	I. Imlet	58.—
Mode crepp	65.—	Lepedővászon	136.—		

**Herman Dollák-féle Stefánia-vászon 75 lei kizárólag**

**Rottenberg Márton alkalmi áruházában**

Nicolae Iorga-utca 15.

# Egy amerikai filmgyár igazgatója Nagyváradon

Egyiptom a házasságtörő nők Eldorádója — Nyomorék milliomos, aki moziszínész szeretne lenni...

A névjegyen a következő szöveg olvasható: Paul Schlatermund General Manager for the tear East of Universal Pictures Corporation New York. Schlatermund ur Egyiptomban, Alexandriában lakik és Európában, valamint az afrikai partokon ő a hatalmas amerikai filmgyár képviselője. Tegnap Váradon járt és hosszasan elbeszélgetett az Estilap munkatársával, érdekes képet nyújtva az egyiptomi viszonyokról és általában a filmművészet aktuális kérdéseiről.

Paul Schlatermund svájci állampolgár. Tizenhárom éve lakik Egyiptomban és élvezi az idegenek részére biztosított szinte exterritorialitás jogot.

Egyiptomban ugyanis az idegen állampolgároknak az a kiváltságuk, hogy nem fizetnek adót.

Az utóbbi időben sokat hallottunk az egyiptomi arabok angol-ellenes magatartásáról. Schlatermund ur szerint az ördög nem olyan fekete, mint amilyenre festik.

Az egyiptomi politikai zavarokat csak az európai sajtó csinálja.

Miután a barátságos egyiptomi vendégünk külföldi kollegáinkról ilyen hízegően nyilatkozott, megjegyzi, hogy különben is önmaga is újságíró: egy amerikai filmipar munkatársa. Annyit koncedál, hogy a benszülött arabok nem valami tulságosan rajonganak az angolokért, de az csak amolyan természetellenes ellenszenv a hatalmon levőkkel szemben, ami veszedelmesnek — legalább ezidőszerint — nem látszik, már csak azért sem, mert a lakosság óriási többsége anyagi és szellemi nyomorban van. Érdekes, hogy

az egyiptomi őslakók, a tulajdonképeni egyiptomiak, keresztények,

akik (körülbelül félmillióra tehető a számuk) erkölcsükben nem sokban különböznek az angoloktól, de egyházéletük, az orthodox kereszténységnek bizonyos sajátosságos válfajai.

A különböző népek közötti társadalmi téren meglehetősen nagy az elzárkózás, nem is szólva a társadalmi állás szerinti elkülönülésről. Arab ember például nem adná a lányát európaihoz. Ezt különben fölitélezni is nehéz, hiszen

az arab nők ma is lágyolósan járnak és idegen férfiszem nem érintheti őket.

A törökországi civilizációs törekvések nem nagyon juthattak még el Egyiptomba. Bizonyos reformnak tekinthető. Azonban, hogy a soknejűség helyett kevés kivétellel most már mindenütt a monogámia divik, egyszerűen azért, mert a sok asszony sok pénzbe kerül, sok pénz pedig a legtöbb arab embernek nincsen. Az arabok erkölcsét persze még ma is a régi formák determinálják. Az Egyiptomban élő európai nőkről viszont mosolyogva jegyezte meg Schlatermund ur, hogy

Egyiptomban az a nő, aki randevura megy, egyszerűen látyolt vesz magára és ezzel el-

rejti magát a kíváncsi szemek elől.

Egyiptom tehát a házasságtörő nők hazája: már mint az európaiaké, mert az arab ember ebben a kérdésben nem ismer tréfát. Ha például egy a viszonyokkal nem elég ismerős európai megszólít az utcán egy török nőt, a tradícióikban megsértett arabok képesek ott a helyszínen agyonverni.

Attérve a filmművészet kérdéseire, kijelentette Schlatermund ur, hogy

a legnagyobb élő filmszínész-

nek Leon Chaneyt tartja,

aki a Notre Damei toronyőr, a Megpofozott és az Opera fantomja című filmek főszerepeit kreálta. A legnagyobb filmszínészre vonatkozó kérdésünket azonban válasz nélkül hagyta egyiptomi vendégünk, nyilván azért, mert — mint maga mondta — minden asszony jó színésznő. Persze (és ezt már mi tettük hozzá) nem mindegyik tehetséges.

Elmondta még Schlatermund ur, hogy a legnagyobb német színészek egyike: Rudolf Schildkraut, ezidőszerint Amerikában dolgozik és pedig az Universal filmgyárnál.

Moszkovine és Kovanko aszszony szintén az Universalhoz szerződtek és rövidesen Amerikába mennek.

A gyár egyébként Európában is csináltat filmet. Most dolgozik egy-egy filmen Joe May, a Szere-

lem tragédiája és Georg Jacoby, a Névtelen ember rendezője. Előbbi egy fődkörűli utazást csinál az Universalnak. Arról is beszélgetünk, hogy világszerte mennyire hódít az a mánia, hogy egyébként normális emberek született moziszínésznek képzelik magukat és mindent elkövetnek, hogy szerepelhessenek a filmen. Schlatermund igazgató elmondott egy érdekes esetet. Van New Yorkban egy többszörös milliomos, akit Caesar Gravinának hívnak és aki nek van egy nagy hibája és pedig az, hogy nyomorék: püpos. Emellett azonban van egy még nagyobb hibája és ez az, hogy mindenáron moziszínész szeretne lenni. S minthogy milliomos, még ezt a beteges ábrándját meg is tudja valósítani. Olvasóink ott láthatják az Universal majdnem minden filmjén. Fizetést nem kap, de — előfordul...

## „A gyávaság hitvallói“

A bukaresti kormánylap érdekes cikke a Bethlen István gróf elleni merényletről

A bukaresti Indreptarea, amely tudvalevően az Averescu kormány félhivatalos napilapja, egyik legutóbbi számában feltűnésteltető cikkben itéli el a merényletet, amit Justh Iván Genfben Bethlen István gróf magyar miniszterelnök ellen elkövetett. A cikket, amelynek címe: „Secretarii lasitatei“ (A gyávaság sektáriusai), itt közöljük:

— Bethlen István grófit, Magyarország miniszterelnökét a Népszövetség épületének folyosóján arcul ütötték. A támadó: Magyarország miniszterelnökének honfitársa; a támadás oka pedig, politikai természetű, legalább is látszólag az, mert hiszen alapjában véve szó lehet arról is, hogy patológikus természetű.

— Természetesen, a politika: szenvedély, — ámde a szenvedélynek a felsőbbrendű természetekből a nemesség, a nemesi és hősi karakter, irodalmi szépségjórma, vagy szépségstus alakjában kell kihangsúlyozódnia!

— A múltban a politikai „szendély az alsóbbrendű természetekből erőszakos tettek formájában: merényletekben és politikai büntettekben tört ki. Természetesen az emberies érzés, a civilizált lelkiismeret tökéletesen helyteleníti az ilyenfajta politikai módszerek gyakorlását.

— Mindenesetre a politikai gyilkosság minden borzalma és és az általános visszatetszés mellett e borzalmával együtt a felelősség és az áldozat alapját is magában hordja; az elvadult bátorság egy formája: a merénylő, ha nem kockáztatja azt, hogy a tömeg meglincseli, akkor minden bizonnyal ki van téve annak, hogy örök kényszermunkára, vagy gilottin alá jut.

— Ma azonban a politikai támadás a gyávaság irányában

fejlődik: a tett propagandája az izléstelenségbe fult.

— „A merénylő“ meghuzódik egy sarok sötétjében; amikor pedig a „zsarnok“ megjelent, — a „merénylő“ mint valami farsangi Brutus, előtör és leköpi, vagy arculüti, esetleg botütést mér rá.

— Ezekben a merényletekben nincs semmi borzalmas, semmi rémes; — mert a borzalomnak meg van a maga tragikumja, míg a gyávaság még csak nem is komikus.

— Ime a demagógia mit csinált a Brutusokból: a gyávaság sektáriusait.

## Súlyos ellentét a kormány és a CFR igazgatósága közt

— Bukaresti tudósítók távirata —

A Dimineața feltűnésteltető cikkben arról számol be, hogy mélyreható ellentétek merültek fel az államvasutaknak a kormány által kinevezett államtitkára: Mihail Jonescu tábornok és a C. F. R.-nél a liberális kormány által törvényileg szervezett igazgatóság között. Az ellentét akkor kezdődött, amikor Jonescu államtitkár javaslatot tett a kormánynak, hogy a személyvonatokon IV. kocsiosztály is legyen, ami meg is valósult. Ezt a felfogást egyáltalán nem osztotta az igazgatóság, amelynek erre vonatkozó vélemény-

nyét az államtitkár egyáltalán nem vette figyelembe.

Tovább mélyült ez az ellentét, amikor a C. F. R. igazgatósága azzal állt elő, hogy a tarifát emelni kell. Ezt a kormány a leghatározottabban elutasította. Ezenkívül még több kisebb kérdésben van nézeteltérés a kormány és a C. F. R. igazgatósága között, úgy, hogy a kormány elhatározta a szervnek megszüntetését. Mivel az igazgatóság törvény alapján alakult meg, a kérdés egész komplexumáról a parlament fog dönteni.

## Mit tapasztalt a városi tanács elnöke az állatvásáron?

A szabadverseny szoríthatja le leginkább a váradai husárakat

A váradai húsárak revíziója, — amelyre a mészárosok immár egy hónapja hiába várnak — egyre újabb halasztást szenved. A mészárosok még a régi városi tanácshoz nyújtották be húsárfelemelés iránti kérelmüket, de a tanács, miután idő közben a comisía interimare már megalakult, nem érezte magát illetékesnek a húsárakat megállapítani. Az ideiglenes tanácsnak pedig megalakulása után sokkal fontosabb elintézni

valói akadtak, mint a mészárosok kérelme, amely ilyenformán elintézetlenül hevert.

A Húsiparosok Szindikátusának újabb sürgetésére aztán az ideiglenes választmány aktuálisnak találta a hús-kérdést is letárgyalni. Hosszas vita után a comisía interimare kimondotta, hogy Jellinek Géza és Nuszbaum Sámuel bizottsági tagokat bizza meg a legfontosabb élelmiszer: a hús árának tanulmányozásával.

Tegnap délelőtt aztán dr. Popa György közjegyző, a tanács elnöke a két delegált bizottsági tag és hatósági állatorvos kíséretében kiment az állatvásárba, hogy ott a helyszínen ellenőrizzék az élő állatok állapotát.

A bizottság jelentését a comisia interimare ülésén fogja előterjeszteni és értesülésiük szerint — és ez volna tán a leghelyesebb, a váradai húsárakat, ha ideiglenesen is, — fölödjék a maximálás alól. Ez lehetővé teszi a szabadversenyt, s mint a tanács elnöke ezt tegnap tapasztalta, — a lejárválása következtében a szabadverseny alakítaná legkedvezőbbben a húsárak kialakulását.

## Színház

### HETI MŰSOR:

Szerda: Therezina, operett újdonság ötödikször. Bérleten kívül. Sorozat szám 223.

Csütörtök: Troubadour opera, K. Baranyay Jolán és Bretán Miklós vendégfelléptével. A bérlet. Sorozat szám 234.

Péntek: Éva, operett repris, Karácsonyi Ili a kolozsvári Magyar Színház primadonnájának vendégfelléptével, B bérlet. Sorozat szám 235.

Szombat délután fél 4-kor: Pántlika, vígjáték újdonság harmadszor. Mérsékelt helyárrakkal. Sorozat szám 236.

Szombat este: Fraskita, operett újdonság. Karácsonyi Ili, a kolozsvári Magyar Színház primadonnájának vendégfelléptével. Kivételesen A bérlet. Sorozat szám 237.

Vasárnap délután fél 4-kor: Csókos asszony, operett újdonság, mérsékelt helyárrakkal. Sorozat szám 238.

— **Therezina.** Ma B bérletben szerdán bérleten kívül szerepel a műsoron Strausz Oszkár legszebb operettje a Therezina, aminek eddigi előadásai a zeneértő közönség legnagyobb tetszésével találkoztak. A nem mindennapi sikerben oroszlanrésze van a kitünő operett művészeknek Zöldhelyi Annának, Bellák Arankának, Págernek, Tomposnak, Sónak, Stollának, Darvasnak és Berengnek. A Therezina előadására tanácsos előre jegyről gondoskodni.

— **Troubadour.** Csütörtök este A bérletben kerül színre legközelebb a nagy sikerrel felelevenített Troubadour, K. Baranyay Jolán és Bretán Miklós vendégfelléptével. A két vendégművész valósággal frappírozta a zenekedvelő közönséget, amiben nagy része van a többi szereplőknek P. Gaizler Lolának, Ocskaynak és Berengnek. A csütörtök esti előadásra már mérsékelt számú jegy kapható.

— **Karácsonyi Ili vendégjátékai.** Két estén át fog vendégszerepelni a nagyváradai színpadon Karácsonyi Ili a kolozsvári Magyar Színház nagynevű primadonnája. Két legjobb szerepében az Évában és a Fraskitában lép fel nálunk Karácsonyi Ili, aki már ismerős Váradon, mert legutóbbi vendégjátékai alkalmával meghódította a közönséget. Mindkét operettben az operett társulat legjobbjai játszóak a főszerepet. Az Éva pénteken B bérletben, a Fraskita pedig szombaton kivételesen A bérletben.



Mi lehet? Egy ideig még fagattam, aztán abba hagytam. Eh, naiv vidéki ember, anyám biztosan megírta neki, hogy szeretem a meggyfagyalót, vagy talán valami vadászfegyver... — és elkeseredetten gondoltam Pestre, ahol most a fiúk az állatkerti szimfónikusok zenekísérete mellett kergetik a lányokat. A megvilágított tóra gondoltam, az ibiszmadárra, a sakálordításra és a fehérkötényes nőkre, akik a tejcsarnokban kiszolgálják. Dénes bácsit kissé lehangolta, hogy ilyen hamar kifáradt a kíváncsiságom és tovább ugrott.

— Na, találd ki, ha tudod.  
— Fogalmam sincs — mondtam inkább udvariasságból, mert már egyáltalában nem érdekelt a dolog.  
— No, no, öt perc múlva megtudod. Mindjárt otthon leszünk.

Csakugyan, már felkanyarodtunk a dombra és a fák közül előtűnt Dénes bácsiék barnacserepes, verendás villája. A kocsiörgéste kinyitotta a kis ajtó és egy kis lány dugta ki rajta a fejét. Mikor meglátta a kocsit, villámgyorsan visszahúzódtott, pár pillanat múlva aztán kipöndörödött Ilka néni, Dénes bácsi felesége és karját lóbálva kiabált felénk.

— Na, megjött a pesti fiú — mondta, miközben leemelt a kocsiról és megcsókolt. Nem fog ártani egy kis falu, egy-két kiló még rádfér.

Áadtam anyám üdvözlését, válaszoltam egy-két családi vonatkozású kérdésre, miközben fölmentünk a verandára. Dénes bácsi ravaszul összemosolygott Ilka néniel, aztán kedélyesen végigmért.

— Na?  
Gyermekek várakozással néztek rám.

— Tessék Dénes bácsi...  
— Mit gondolsz, ki van itt?  
— Kicsoda?  
— Nem találod ki? — firtatta izgatott jókedvvel Ilka néni.  
— Nem én.  
— Nem gondolsz senkire?  
— Igazán nem tudom!

Ilka néni tölcserént csinált két tenyeréből és hangos, falusias sipitózással, mint ahogy a tyukokat hívják a gazdaszónyok, kiáltozni kezdett:

— Klári, Klári!  
— Klári? Klári van itt Kaposvárról? — kérdeztem kissé megdöbbenve.  
— Az hát — csapott a vállamra Dénes bácsi — talán nem is örülsz?

— Végtelenül örülök. Nem láttam három éve.

— Klári, mi van veled Klári?

Nem jött elő. A ribizlibokrok mögött egy pillanatra megvilámlant a szőke haja. Kissé izgatott lettem, a levelekre gondoltam, amelyekben olyan könnyedén dobálóztam a nagy ígérekkel, könyvekből kitanult érzelmes frázisokkal, örök szerelemmel. Mi lesz most? Hogy kell ezek után viselkedni? Így, szemtől-szembe, sokkal nehezebb lesz ez a szavalás. Levélben passzió volt lefirkantani ezeket a dolgokat, magával ragadott az irás heve, a szépen hangzó mondatok tánca. De szemtől-szembe nehezen fog menni. Mindezt szorongva végiggondoltam és hirtelen nagyon bizonytalanok és fél-szegnek éreztem magamat. Ilka néni végre előkerítette Klárit és már vissza is vonult a házba. Klári vérvörösén közeledett, kinosan, mereven mosolygott. A szeme könnyesen csillogott.

— Szervusz — suttogta és nyújtotta a kezét.

— Csókolom a kezedet — mondtam száraz, férfias hangon.

Alaposan végigmérttem. Heyles kis arca volt, kék szeme, vékony orrocskája, halvány szája. Kicsit sovány az én nőkről szóló álmaim kiadós nimenzióhoz mérten. Az egész nem volt épen rossz, de pontosan ugyanaz, mint a hugom fruska-barátnő.

— Örülök, hogy itt vagy — mondtam. — Sok beszélni válok van veled.

— Nekem is, — szólt halkan és mint tisztességtudó rokonlányhoz illik, nyomban megkérdezte:

— Hogy van édesanyád?  
— Köszönöm jól. Remélem nálatok is jól vannak?

— Hála Isten. Apuka most elmegy egy hónapra Nauheimbe.

— És ki vezeti addig a patikát?

— A segéd.

— Az öreg segéd van még nálatok?

— Nem, az patikát kapott Dombóváron, most egy fiatal van.

— Fiatal?

— Lehet harminc.

— Szép fiú?

— Tűrhető.

Valahogy kellemetlenül érintett a dolog. Egyáltalában nem esett jól, hogy a segéd fiatal és elég tűrhető. Féltekenységfe-

lét éreztem és mindenáron meg akartam tudni, volt-e közöttük valami.

— Hogy hívják? — kérdeztem.

— Gida.

Ez is lesújtott. Engem Janinak hívnak, Gida, Gedeon nagy fölényben van velem szemben előkelő és könnyed nevével.

— És... jóba vagy vele?

— Elég jóba. Jó fiú és elsőrendű munkaerő.

— Talán szerelmes is vagy belé? — kérdeztem szinte sértődötten.

— Ó, te, bolond... Völegény.

Megint lehültem. Az előbbi kellemesen maró izgalom elmult. Ismét elfogott a közöny zavara. Mit kezdjek vele? Álltunk egymással szemben, én hűvösen vizsgáltam, ő melegen és kínálkozva áradt felém.

— Most megcsókolhatsz — mondta halkan. — Tudod, hogy téged szeretlek.

(Következik a 3-ik közlemény.)

## Tudja Ön, hogy mi az a DECCA?

### Heti árjegyzék

#### Érkezett 4 vadegon olcsó alkalmi áru

#### nagyon olcsó árakban!

Vizes pohár csiszolt	—	5
Boros pohár csiszolt	—	4
Likör pohár csiszolt	—	3
Befőttes tányér	—	8
Sörös pohár	—	16
Vizes üveg kristály	—	14
Boros üveg kristály	—	10
Befőttes készlet csiszolt	—	120

Fagylalt gépek olcsón!  
Vajköpülő-gép patent.  
Tábla ablaküvegek.  
Befőttes és uborkás üvegek.  
Gyógyszer üvegek-félgelyek.  
Demjonok. Essenciás üvegek.

### Eladás nagyban, kicsinyben!

FRATI KOMLÓS TESTVEREK  
Oradea — Nagyvárad  
Str. Nic. Jorga (Zöldfa-u), 13.

## Üdülés

### hizókura

## Abbázia

legszebb helyén, az

## Eléna pensióban

Felvilágosítást nyújt a Hegedűs Hirtlaproda

## Nagyváradon még e hónapban szinre kerül a Marica grófnő

A kulisszák világában a siker legkedvezőbb előjelének azt tartják, ha egy darab bemutatóját minél több vihar előzi meg. Ha erre gondolunk, a népszerű Kálmán-operettnak igazán zajos multja van. Két évi sikertelen próbálkozás után csak most kerültek az erdélyi színházak abba a helyzetbe, hogy a Marica grófnőt szinre hozhassák. Az idei szeszorra épen eléggé ráfér, hogy végre hozzájuthasson a megváltást ígérő kasszadarabhoz. Hiszen a betiltott Nóta kapitányt nem pótolta semmi és isten tudja, hová fognak jutni a színházak, ha ilyen súlyos lesz a szindarabtermés, mint az elmúlt szeszorban.

Nem csoda hát, hogy a színházak, mint az égi manna, úgy várják a Marica szinrekerülését. Mégsem volt biztos, hogy az idei szeszorban szinre fog kerülni. A színház mai szomorú, sivár büdtségében akár milyen szomorú is, jelentős kiadási tételnek látszott a darab jogdíjának előteremtése is. A szegény színházak, jó befektetés reményében — hogy ugyanmennyi szájuktól vonták meg a garast — és kifizették a horribilis jogdíjat és ma megérkezett a Marica grófnő anyaga. A színháznál két kézzel kaptak utána és azonnal hozzáfogtak a darab kiosztásához, úgy, hogy a darab a legrovidebb időn belül szinre is kerül. A szereposztással nem volt sok baj, mert mint a színház mondják — az egyes szerepeket — mintha rájuk írták volna. Zöld helyi Anna játssza a híres darab címszerepét. A népszerű primadonna más egyebet sem tesz, mint a kereskedőket járja és napestig szabónokkal tárgyal, mert le akarja főzni eddigi összes telettjeit. Partnere a kettős szerepben P o m p a Béla, a kitűnő bonviván lesz. Pompás szerepe van P. Gayzler Lolának, aki nagy örömmel ké-

szül a cigányleány szép énekes partijára. Bellák Aranka és Páger a Maricára tartogatnak minden trükköt, Soós és Stoll pedig valóságos komikus-versenyre készülnek. — Hogy milyen lesz a rendezés? A konzorcium tagjai olyan bőkezűek a kiállításban, mintha a színházban minden a legnagyobb rendben menne. A színháznál most minden remény a Maricában van. Talán-talán még szüneti gázsira is telik a Marica bevételeiből, amely a hó végén megkezdte diadalmas sorozatát a váradi színház szeszonzáró heteiben.

## Regman Miklóssal beszélgetünk éjjel egy abbáziai kávéházban emlékekről, magyarokról, zsidókról, cenzuráról

Abbázia, jun. hó.

Ülünk az Abbázia kávéház asztalánál. Nem a minap még rettegett prefektus és nem a szerény újságíró. Két váradi ember örül egymásnak idegenben. Regman Miklós simára beretvált, kerek arcán a pihenő ember könyved derüje. Milyen gondtalan és jókedvű egy fost prefekt, csakugyan, loppal fürkészem, de ez a mosoly nem pöz, árnyéka sincs rajt a letörtségnek. Azt mondhatnám egy ember, aki örül, hogy a munkától szabadulva bú nélkül látogathatja lábát a világba... Az olasz kvartett Puccinit muzsikálja. A részegítő édes melódiák látvája végigperzseli az idegeket. Két váradi ember szivdobogva hallgatja a hegedűk zokogását:

— Szereti prefektus ur a zenét?

— A zenét? Nem lehet nem szeretni a zenét: imádom.

Ezt igazán nem hittem volna őszintén szólva. Mikor Regman ur nehéz vértjében csattogó lépésekkel érkezett, emlékszem, mindenre gondoltunk csak épp arra az egyre nem, hogy ez a szigorú és hüvös egyéniség direkt elragadtató zenebarát. Nézem ahogy lehajtott fejjel kipirulva engedí át magát a muzsika csábításának: vajon, amikor erélyes rendeleteit

## Mindennap eszébe juttatjuk

az Estilap sorsolását, amelyről nem szabad elfeledkeznie.

Az első sorsolás már folyamatban van.

**Nem szabad lemaradnia.**

Most már mindenki ismeri a sorsolási tervezetet.

Az olvasó mindennap megveszi és elteszi az Estilapot.

Ha összegyűjtötte a tíz sorsolási példányt, kap érte egy ingyen sorsjegyet a kiadóhivatalban (Hegedűs Hirlapiroda).

Videkieknek nem kell Nagyváradra befáradniok, mert az Estilapnak minden nagyobb városban és községben van elárúsítója.

Az Estilap mindenütt kapható.

A vidéki elárúsítók névsorát legközelebb közöljük.

**A sorsjegyek a vidéki elárúsítóknál is kaphatók lesznek.**

**Első húzás már június 29-én, Péter és Pál napján.**

Tizennégyen nyernek huszezer leit.

Tíz sorsolás lesz és összesen kétszázezer leit sorsolunk ki.

Minden Estilapot és minden sorsjegyet meg kell őriznie, mert e sorsolási ciklus

jutalom sorsolása a legnagyobb meglepetés lesz.

## Ismét általános sztrájk fenyeget Angliában

— Az Estilap eredeti távirata —

Londonból jelentik: A bányászsztrájk ügye megint rosszabbodott. Cook, a bányászszövetség főtitkára egy népgyűlésen tartott beszédében kijelentette, hogy a nyolcórás munkaidőről szóló törvényjavaslat

elleni harcban valamennyi szakszervezet támogatja a bányászokat. Ha a kormány a törvényjavaslatot a parlament elé terjeszti, számolni kell az általános sztrájkjal.

## Abd-el-Krimet Madagaskárba deportálják

— Az Estilap eredeti távirata —

Párisból jelentik: Tegnap kezdődött a francia és a spanyol kormányok között a Marokkó ügy rendezésére vonatkozó konferenciája. Valószínű, hogy ezen az értekezleten

megállapodnak, hogy Abd-El-Krim-et és mintegy negyven főnyi környezetét Madagaskárba deportálják.

fogalmazta, ilyen meghatott gyermek alázat volt a szemében? Mintha kitalálná a gondolatomat, elmosolyodik:

— Jó így, higgye el. Most legalább a literaturának élhetek. A francia irodalommal foglalkozom és magam is írok megint. Hála istennek. A munka nagyon megviselt, beteg lettem, de már semmi baj, az abbáziai napsütés meggyógyítja az embert. Most költeményeket írok prózában.

Egyi cigarettát a másik után, ajaj de csapnivaló ez az olasz dohány, komisz de olcsó és ez a fő. Spórolni kell:

— Tanár ember vagyok én kérem, nem értek a pénzszerzéshez...

A könyvről beszél, mely még a nyáron elkészül, tengerparti impresszióit rajzolgatja meleg színekkel. Egy szelid költő, isten tudná, hogy változott át vaskezü politikussá, hiszen nyilván azelőtt is poéta lehetett. Micsoda korszak ez, Maculay erejével lehetne jellemezni. Hogy fejtegetjére állt ezen a világon sok minden! Milyen boldogan lélegzek fel itt a messzeségben az áldott hirre, hogy a vérző magyarság sebe gyógyulni kezd otthon valahára. Hiszen nemrég a spártai Miatyánk keserű fájdalommal sirt bennünk: Isten, adj erőt a megbántások türesére...

— Mondok valamit prefektus ur, egy ötlet. Legyen szíves beszéljen arról az időről, amit Bihar és Váradi élén töltött. Jó? Mondja el, hogyan látja a dolgokat procul negotiis, beszéljen benyomásairól, emlékezéseiről, emberekről és tettekről, igen?

Rámnéz. Nevet. Aztán sötét felhőt simít el a homlokán. Kis szünet. Az új cigarettát nehezen akar meggyuladni s Regman prefektus furcsán mosolyog a gyufa lángjába:

— Interjú?... Gondolja csakugyan? Mondhatok olyat, ami az Estilap közönségét érdekli? Hiszen tudja, mikor az ember elmegy...

A zene szól. Strausz. Gyönyörű. Váradi volt prefektusa gondolataiba mélyedve, halkán beszélni kezd. Kissé birkózik a magyar igével, de nincs semmi baj, csak néha keres pregnansabb román kifejezést és itt-ott disztingvál

német szavakkal segít magán:

— Talán azzal kezdhethetném, hogy prefektus ur, működésem alatt meggyőződtem, hogy Bihar nagy szerepe lesz a politikai és a kulturális életben. A talaj kitűnő, csak sok szeretettel és megértéssel gondozzák. A nép becsületes, de még tanítani kell és meg kell óvni, hogy tévutakra ne vezessék, mert sokan jönnek, akik szélsőséges irányokba akarnak terelni. Önzetlen vezetők meg fogják a népet menteni és hódítani. Jó tanítókat kell adni a községeknek, akik oktassanak és ne politizáljanak. A vezetők pedig a szívüket mutassák és ne a rendeletek rideg paragrafusait. Nagyvárad jövője is a vezetők megfontolt tevékenységétől függ. Ha arra fognak törekedni a városházán, hogy a különféle érdekeket összhangba hozzák, megszűnnek a konfliktusok a különböző szociális rétegekben s egészséges verseny fejlődik ki a lakosság javára.

Pillanatra elhallgat, tűnődik:

— Talán ezek a gondolatok azok amik elkísérték. Én kérem kívánságom ellenére mentem prefektusnak és pozíciómat áldoztam fel abban a reményben, hogy Bihar, ahol hat évig dolgoztam, legalább a szeretet és jószág egy sugarát viszem. És ezért dolgoztam 14—16 órát naponként, minden erőm a munkáé volt. Reményeim aztán szétléptek a szelek...

Minden rancune nélkül beszél. Nincs oka nehezeltelni, érzi. Ami történt, természetes.

— Kissé különösnek tűnt fel prefektus ur a társadalomban, hogy működése kezdetén a szokásos látogatásokat meijőzte, volt ebben valami tendencia?

Meglepetve rázza a fejét:

— Tendencia? Nem volt, de hogy. Én nem a szalonokban akartam megismerni az embereket, hanem munka közben kívántam találkozni a dolgozó elemekkel. A nem dolgozóakra igazán nem voltam kíváncsi; ez az egész. Magam is dolgoztam s tiszta és jó szándékaim voltak.

Tiszta és jó szándékai voltak. Senkinek nem szabad ebben kétkednie...

— Prefektus ur nem veheti

rossz néven, ha őszintán beszélek, amint magyar újságíróhoz illik. Emlékszem, amikor Moskovits Józsefet azon a bizottsági ülésen szigorúan rendreutasította, mert magyarul beszélt: bizonyára tudja prefektus ur, hogy ez a fellépése a magyar társadalomban, melynek akkor ugyanis nagyon sokat kellett szenvednie, végtelen keserűséget okozott?

Régman Miklós kipirultan int: igen, igen széles füstöt fuj szét:

— Kérem — mondja tehát a kisebbségi kérdés.

Kissé elmélázik, a mondanivalóját szövegezi, én meg a mai olvasmányomra gondolok. A floridai leltre gondolok. A százezer évesnél öregebb emberi csontmaradványra. Talán a pythecantropus erectus csigolyája. Akárhogy, ember, ember volt, ember százezer év előtt és vajon kinek jutna eszébe vizsgálni a csontokat abból a szempontból vajon milyen felekezeti volt és milyen nyelven beszélt távoli testvérünk, amikor mindennél több, hogy ember volt.

— Hát igen a Moskovits ügyről — szólal meg mosolyogva vizavim. Nekem kérem nem voltak túlzó agresszív szándékaim. Azt vártam csupán Moskovitstól, amit bármely állampolgártól, hogy tisztelje az állam nyelvét és nyilvánítson az ülésen annyi lojalitást az állami hatóság iránt, hogy legalább a megszólítást mondja románul.

— Az illető ur bizonyára nem sajátította el még akkor annyira sem az állam nyelvét, ebben az esetben...

— Ebben az esetben nem kívánhatom senkitől, természetesen, csak a lehetségest szabad kívánni, bizonyára jól tudom s éppen ennek akartam kifejezést adni.

— Tehát a kisebbségek tekintetében, hogy alakult ki prefektus ur véleménye?

— Az én meggyőződésem az, hogy a minoritás kérdését nem lehet paktummal megoldani. Ez veszélyes kísérlet és mindig magával hozza a bizalmatlanság gyanúját. Egyik kér a másik ad: ez nem megoldás. Alku, licitáció, de azon fordul meg, hogy tartják be a megállapodásokat. Szerintem a kisebbségi problémát a pártok vezérének pártközi konferencián kell megvitatni, meg kell állapítaniok meddig menjenek, meg kell tárgyalniok mindent a kisebbségek reprezentánsaival, s akkor következék az előterjesztés alapján a kormány törvényjavaslata. Legyen törvény, ami mindenre kötelező egyformán. Akkor a kisebbségi ember is tudja, mi a sorsa és másképp gondolkodik, amint másképp gondolkodik, másképp fog érezni. De a paktum az a bizonytalanság.

— Engedelmet, én úgy tudom a prefektus urnak is volt az álláspontja a választások előtt, hogy a magyarokkal paktumot kell kötni. Tehát a felfogása változott meg.

— Nem. Én ellene voltam a paktumnak akkor is. Megmondtam Tatarescunak is, hogy nincs értelme márcól-holnapra szóló alkunak. Az érdek megszűnik és megszűnik vele a kötelezettség. De Tatarescunak az volt a nézete, hogy most így kell dolgozni... A magyarság odamegy kérem, ahova szíve vonzza, ha akar velem jönni, örömet

látom, de ígérettel nem tudom magamhoz kötni: én így gondolom.

... Már a chersoi hajó ijesztő szirénája belebög a csillagos estébe: jönnek haza a kirándulók. Későre jár.

Cuza politikájára fordul a szó. Megkérdezem mi az antiszemita törekvésekről a véleménye.

— Nem ismerem a szervezeteiket, — mondja a volt prefektus — nem hiszem azonban, hogy kiélezett antiszemita programmal érvényesülni lehetne, amennyiben Cuzák a zsidógyűlöletet csak mint eszközt érvényesítik egy politikai cél érdekében. Szerintem az igazi antiszemitizmus tanulással, munkával, művelődéssel, de nem erőszakkal elérni egészséges versenyben a zsidókat.

Lirai ellágyulással beszél első prefektusi körutjáról, amikor az egyszerű emberek sirva mentek eléje. Meghatott borzongásában hirtelen megzavarom.

— Most már megmondhatja prefektus ur, a nagyváradi sajtó tisztességének és lojalitásának ismeretében helyesnek és szükségesnek tartja-e a cenzura fenntartását és gondolt-e arra, hogy előterjesztést tegyen a kivételes rendszabály megszüntetésére?

A váradi cenzura egykori ura kapva-kapott a kérdésen:

— Kissé nehéz felelet elé állit. De meg kell mondanom, hogy mint író és ma is aktív hírlapíró, nem tartom szükségesnek a sajtó korlátozását abban a feltevésben, hogy minden hírlapíró feladatának magaslatán. Sajnos azonban míg általában a váradi sajtóról tisztelettel emlékezhetem, bizony vannak még bizonyos elemek a zsurnalisztikában, amelyek megkölttá teszik ennek a szükséges rossznak, a cenzurának érvényben tartását. Sajnálom, hogy az újságírók nem látták bennem kartársukat, hanem csak a prefektust és ezért nem jöttek segítségemre kollegiálisan, hogy törekvéseimet minél jobban érvényesíthessem. Talán sok minden másképp történhetett volna...

Megkérdeztem mindjárt, mi alapja volt annak a sötét gyanúsításnak, amivel Perédy György kollegámat, az újságíró tisztesség és szolidaritás egyik legnemesebb képviselőjét illették.

— Megbocsájthatatlan árulásnak tartanám ha igaz volna, hogy a magyar újságírók vezetője interveniált prefektus urnál, hogy szigorúan cenzuráztasson egy magyar újságot. Nagyon szeretném ha erre nézve szíves volna tájékoztatni; amennyiben most már semmi nem fészélvezheti.

Régman prefektus határozott hangon felelt:

— Megnyugtathatom és megirhatja: egyetlen szó sem igaz ebből a vádból. Perédy soha ilyen kívánsággal nem jött hozzám. Ezt én már, úgy emlékszem, ki is jelentettem, de a nyilvánosság előtt szívesen megismétlem.

Az interjú vége felé járt. Még egy-két kérdés, egy-két elhárító mozdulat vagy sokat sejtető mosoly.

— Befeleztük? — kérdi halkán, ujjával az asztalon dobolva — higye el nagyon megszerettem a népet, amelynek sorsát egyidőre

rémiszták. A megyének és a városnak kívánok is annyi jót és szépet, amennyit a szívemben vágyként hoztam. Bucsuzni nem bucsuztam, örülök azonban, hogy most, így, az Estilapban őszinte szívvvel búcsút vehetek azoktól, akiket szerettem és így mindenkitől, mert egész Bihar és Váradot szerettem és örökre szívembe zártam.

Mindjárt éjfél. Elindulunk a vilányfényes abbáziai utcán. Autók cikkáznak, a villamos is jár még, a tenger csendesen susog álmában, a felhők most állapítják meg a holnapi sirocco menetrendjét. Mi ballagunk ketten, némán. Hogy ilyenkor mit forgat az ember a fejében? Arra gondolok, milyen különös fajta az újságíró: lehull egy csillag: szalad utána, kidől egy kereszt: odatartja neki a mellét. Nem furcsa? A csillagnak már nincs is fénye és a kidőlt kereszt előtt fedett fejvel mennek el az emberek... M. M.

Schroll chi-fonok, damasztok, szines opálok, ágyneműre és fehéreműre Leitner Márton Rt-nál.

## Heyman szinkör

Kedd: Az utca Madonnája. Szerdától kezdve egész héten: Pompeji utolsó napjai.

— Az ucca Madonnája Viola Danával, egyik legszebb Metrofilm. A szenvedő és gyermekéért aggódó asszonyi idejét Viola Dana ebben a szerepében nagyszerűen alakítja. Még csak ma van műsoron. Holnap mutatja be először a Szinkör

Más vállalat üzletemet feloszlatom!

Aruraktáram

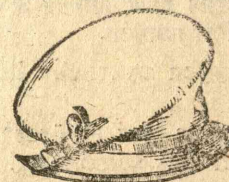
kiárusítom

Kiárusításra kerülnek a legdivatosabb női és leányka kabátok, costümök, ruhák, bluzok, szörmebundák, szövetek, selymek, mosóárúk, csipkék, diszek és az összes női divatkülönlegességek. — Az üzlet berendezése, továbbá egy komplett varroda-berendezés gépekkel együtt eladó.

Spitzer Béla

Ismételten kaphatók a legolcsóbb és legjutányosabb áron raktáron levő hajlított székek, tölgy, köris és jávor hálósobák, valamint fehér zománcozott hálósobák, könyhberendezések, gyermekágyak és leányszoba butorok

Engelstein-nál Iosif Vulcan-u. 10. Fogházi műhely.



Legújabb Női és férfi kalapok olcsón a

Kalapgyár-ban

Reg. Ferdinand 20.

Üzletátszervezés miatt a raktárunkon levő összes cipőket olcsó árban piacra dobjuk Selejtes cipőáruház, színház mellett.

# Megszűnik az Anglobank

A bécsi Kreditanstalt olvasztja magába a bécsi fiókvállalatot

Néhány évtizeddel ezelőtt nagy tervekkel, fényes programmal nyitotta meg bécsi fiókvállalatát a londoni Anglobank. Európa egyik legtekintélyesebb és legszilárdabb pénzcsoportjának ez a terjeszkedése nem volt egészen mentes minden politikától. Az angol tőke biztos és szilárd támaszt keresett Közép és Kelet Európában, bázist akart teremteni magának, ahonnan sikerrel vehette fel a harcot a rohamosan fejlődő amerikai francia és német tőkével szemben.

A világháború előtt ugyanis még nem alakult ki teljesen az új gazdasági elhelyezkedés kontúrja. Ugy látszott, hogy a késhegyig menő konkurrenciában az a pénzcsoport fog győzni, amely a legnagyobb felkészültséggel vonul fel a különböző gazdasági harcszintereken. Épen úgy, mint a politikában a nagyhatalmak, a gazdasági életben a bankok is mindenütt képviselőttni akarták magukat.

Kétségtelen, hogy a Balkán és Keleturópa a legalkalmasabbnak látszott a pénzügyi kilátásokra. Mérehetlen gazdaság és kincsek lejtűtek parlagon és fejlődési lehetőségek ezen a területen korlátlanoknak tűntek fel. Azonkívül ez a hatalmas terület, Európa tűzészke valószínű vulkanikus, forrongó talajnak is látszott. A versengés a nagyhatalmak között már a múlt század közepétől fogva állandó volt a nagyhatalmak között.

Aki a pénz, azé a hatalom. Ezért sietett Anglia politikai tekintélyével sulyt szerezni a Balkánon és ezért jött az angol tőke is Bécsbe, azzal a programmal, hogy lassanként egész pénzügyi hálózatot teremtsen az egész Kelet Európában.

Az angol tőkés az azonban biztosított is kerestek ehhez a manőverhez. Legalkalmasabbnak látszott az a régen bevált módszer, hogy az illető terület érdekeltiséget is bevonják a vállalkozásba.

Az osztrák pénzcsoportok szívesen támogatták ezt a tervet. Megalakult az Angol-Osztrák bank, amely a londoni Anglobank exponense volt és amelyben dominált ugyan az angol tőke, de a bécsi pénzcsoportok is jelentékeny százalékban képviseltették magukat.

Az osztrák fiókvállalat azután Magyarországon és a Balkánon megkezdte a szervezkedést.

Fióktelepeket állítottak fel minden jelentékenyebb városban, a többek között Pécsen és Váradon is.

A háború utáni összeomlás természetesen ezt a vállalatot sem hagyta érintetlenül. Az angol tőke nem akart többé részt venni a vállalkozásban.

elhatározta, hogy visszavonul és összes kelet európai fiókjait felosztatja.

Mint Bécsből táviratozzák,

az ottani Anglobank már meg is kezdte a likvidációt, itt

bécsi Kreditanstalt végzi el ezt a műveletet,

amely az aktívák jórészét és a hi-

telezőket is átveszi. A Creditbank alaptőkét emel és viszonzásképp a londoni Anglobank nagymennyiségű Creditanstalt részvényt vesz át.

A likvidálás kiterjed az összes fióktelepekre is.

Értesülésünk szerint a pécsi és a nagyvárad fióktelepek a Magyar Általános Hitelbank érdekkörébe mennek át.

A nagyvárad fióktelep megszűnése mindenesetre lényeges veszteséget jelent Nagyvárad pénzügyi életére nézve.

## Ujabb fontos rendelet a devizavásárlásról

A Banca Nationalában működő devizaellenőrző hivatal hivatalosan közli:

— A központi devizabizottság rendelete értelmében tudomásul adjuk a kereskedőknek, iparosoknak és mindazoknak a személyeknek, akik aprobálást kaptak devizavásárlásra, sürgős szükségletnek, mint például: bel- vagy külföldön telepitett lejárt váltók,

utánvétfizetések, hajónszállított áruk stb. fedezése céljából, hogy a devizahivatal nem veheti tekintetbe új devizaigényléseiket akkor, ha a magukra vállalt kötelezettségnek megfelelően, az előirt időre be nem mutatják a tranzakciót igazoló okmányokat, amelyek alapján nekik a devizavásárlásra felhatalmazást adtak.

## Csernoch János hercegprimás magyar beszéde New-Yorkban

Tízezer ember hallgatta végig

— Az Estilap eredeti távirata —

New-Yorkból jelentik: Az eucharisztikus kongresszus alkalmával Csernoch János bíboros magyar hercegprimás tegnap érkezett meg. Az egész new-yorki magyar társadalom nagy ünnepléssel fogadta. Délben a magyar katolikus templomban istentiszteletet tartott, a

melyen több mint tízezer ember vett részt. Utána magyar nyelvű szent-beszédet tartott, amelyben felszólította a new-yorki magyarokat, hogy hűséggel teljesítsék kötelességüket vallásuk és új hazájuk: Amerika iránt.

## Holnap délután eljátszatják újra a nagyszalontai gyilkosságot

Holnap délután dr. Sovrea Valér vezetőügyész, Mitescu vizsgálóbíró és Craciun vizsgálóbírói jegyző kiutaznak Nagyszalontára és magukkal viszik a letartóztatásban levő Tvostiuc Casiant, akivel eljátszatják Badar Lajos meggyilkolásának minden részletét. A gyilkosság körülményeinek minden inszenzálsza azért szükséges, mert Tvostiuc vallomása több tekintetben még mindig homályos. Tisztázni

kell többek között azt is, hogy Tvostiuc — véres művének befejezése után — az ajtón keresztül menekült-e el, vagy az ablakon, amelynek párkánya le is szakadt.

A holnapi gyászos „szinjátek” alkalmasint csak egyedüli szereplője lesz Tvostiuc, mert a gyilkosság első gyanúsítottja: Gui János az eddigi jelek szerint nem bűnös. Épen ezért Gui, aki alibi-tanúinak eskü alatt történő kihallga-

tásáig szintén az ügyészség foglya marad, valószínűleg nem is kísérik át Nagyszalontára.

## Időjárás

000

Ma egész délelőtt borult, esőre hajló volt az idő. Délajt sem bujt elő a nap, s inkább őszi nap hangulata feküdt ránk, mint gyümölcsérlelő júniusé.

Időprognózis: Hőemelkedéssel, időnként rövid eső, vagy hirtelen vihar.

## Zsarolással vádolt nagyvárad detektív a bíróság előtt

Többszöri halasztás után a törvénytörés ma délelőtt megkezdte a zsarolással vádolt Ziegler Ignác rendőrségi detektív bünpörének a főtárgyalását. A Palánkay-Fersigan-tanács tárgyalta az ügyet; a vádat Ilie Petruc ügyész képviselte, a védelmet Stamatopol Alfonz látta el.

Fersigan bíró ismerteti a vádiratot, amely szerint Ziegler Ignác, a nagyvárad rendőrség törvényes rendeletere hivatkozva, Czillér Imrénél, továbbá a Stern és Grosz cégnél árelenőrzést végzett és megakartá zsarolni a cégeket. Ziegler különben már hét hónapja vizsgálati fogságban ül.

Az elnök kérdésére Ziegler határozott hangon kijelenti, hogy nem érzi magát bűnösnek.

Elmondja, hogy 1925 november elején Catana akkori rendőrprefektus kinevezte agent permanentnek, azaz detektívnek. Kapott is egy személyazonossági igazolványt amelyet Ghisoiu inspektor irt alá, mert Catana prefektus épen akkor nem volt itthon.

— Mi volt az ön hatásköre? — kérdi az elnök.

— Ellenőrizni a boltokat, továbbá a kávéházakat és a szállókban lakó idegeneket.

Majd elmondja a vádlott, hogy Ghisoiu inspektor megbízásából elment több üzletbe, hogy az árat ellenőrizze. Jegyzőkönyvet felvenni nem volt joga, csak információkat szerzett és ezeket beirta noteszébe.

Lapunk zártakor még tart a vádlott kihallgatása.

## Bethlen

a genfi inzultusról

— Budapesti tudósítók távirata —

Bethlen magyar miniszterelnök Budapestre érkezésekor az ünnepélyes fogadtatásnál ezt mondta:

— Azért mentem Genfba, hogy Magyarország pénzügyi szuverenitását két és féleves nehéz munka eredményeképpen visszaszerezsem. A megtorlatlan támadás reám, mint férfire nézve szégyen ugyan, de úgy érzem, hogy becsületes harcban kaptam sebet és így nincs okom magamat restelni.

Jön! **HARRY PIEL** Jön!  
a lelegegánsabb kalendor

## APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés 10 szög 40 lei. Egy szó 4 lei, vastag betű 6 lei. „Cim a kiadóban” jelzés díja 10 lei. **Allást keresőknek 50% engedmény.**

### Freund Benjámín ékszerész-üzletét

Kényszerűségből ideiglenesen Saguua (Kapucinus)-utca 16. alá helyezte át. Orát, ékszeret, látszert leszállított árban árúsít. — Aranyat, ezüstöt, briliántot magas árban vesz. 2212

### LEVELEZÉS

IBOLYA. Ha csunya idő lesz, az ne zavarja. Feltétlenül várom. 431

ANONYMUS. Levelet átveheti. 432

### LAKÁS

EGY vagy 2 szobás konyhás lakást központban vagy közlelés útjában keresek lelépés ellenében vagy magas házbérért. Ajánlatot a Hegedüs Hirlapirodába kérek „Szerény” jellegre. 429

TÖBB butorozott szoba, magános ur vagy házaspár részére azonnalra kiadó. Bővebbet Metropolis szálloda portásánál. 441

2 szobás és Egyesületi (Szent László) téren üzlethelyiség kiadó. Bővebbet Zoltán Károly ügyvédnél. 436

MAGANOS urnőnek egy szoba kiadó. Cim: Delavrancea (Ritoók) utca 33-a. 451

### ALKALMAZÁS

ZSEBKENDORE csipke horgolást vállalok. Bucurestilor (Káptalan) sor 1. Csománé. 382

INTELLIGENS urileány elmentne házikisasszonynak vagy nevelőnőnek 1 vagy 2 gyermek mellé, finomabb házimunkát is elvállalna. Cim: „Vidékre is” jellegre a Hegedüs Hirlapirodába kérek. 245

INTELLIGENSEBB fiatal izr. leány magános urhoz házvezetőnőnek ajánlkozik. Cim Hegedüs Hirlapirodában. 438

FÖZNI tudó intelligensebb izr. leány, ki gyermekek mellett is volt alkalmazva, kis családhoz házvezetőnőnek elmentne, német nyelvismerettel. Cim Hegedüs Hirlapirodában. 437

MEGBIZHATÓ főzőnő felvétetik azonnal, jó fizetéssel, Rimanóczy-utca 11. emelet. 439

INTELLIGENTES deutsches Fräulein wird zu grösseren Kindern gesucht. Leichner, Ciorogariu (Uri) ur 7. 440

FIATAL egyetemi hallgató perfect román, német, jó francia és angol nyelvtudással, gyakorlott irodai munkás, állást keres irodában. „Intelligens” jellegre a kiadóhivatal továbbít. 435

NÉMET urinő anyahelyettesnek vagy házvezetőnőnek ajánlkozik, ahol butorát elhelyezheti. Cim: „Megbízható” jellegre a kiadóhivatalba. 453

### ADÁS-VÉTEL

SZÖLLŐ másfél holdas, lakó épülettel, Pasteur (Kórház) utca végén 140.000 leiért, előnyös fizetési feltételekkel eladó. Topsál és Társa Alt. Keresk. Iroda, Lázár György-utca 20. (volt Uri-utca 56.) szám. 2766

Magyar értékpapírokat, zálogleveleket és jelzálogpapírokat legmagasabb áron veszék Cim a Hegedüs Hirlapirodában. 330

A városhoz közel főútvonalon házhely 35.000 leiért eladó. Topsál és Társa Alt. Keresk. Iroda, Lázár György-utca 20. (v. Uri-utca 56.) szám. 2766

REVAI Lexikont megvételre keres a Hegedüs Hirlapiroda. 406

ELADÓ gummikerekű, jókarban levő gyermek sport kocsik. — Alexandri (Teleki) utca 60. 452

### KÜLÖNFÉLÉK

A szaldobágyi erdő szélén kirándulás alkalmával, tula ezüst órámat elvesztettem. Becsületes megtaláló illő jutalomban részesül a kiadóban. 430

ELVESZETT egy piros selyem sál. Becsületes megtaláló jutalomban részesül. Örömi, Zsiga Miklós (Lukács György) utca 51. 434

KULCSCSOMÓT hagytak a Wanga-féle trafikbódében. Átvehető a Hegedüs Hirlapirodában. 453

Megérkeztek a legjobb

francia  
verseny kerékpárok  
1 darab 5000 lei  
Bedekovich  
Iosi utca-utca 17. sz. a. ell.

Részletfizetésre is  
tömeg és legfinomabb mű-

# BUTOROK

kaphatók Rimanóczy műbutor  
és parketgyár részv. társ.

April 20-utca 9. szám alatt.

Vegye meg,  
tegye el az

# ESTILAP

június 15, 16, 17, 18, 19,  
20, 22, 23, 24, 25

keltezésű számait,  
ezeket becseréljük  
ingyen sorsjegyre

június 26., 27. és 28-án.

Huzás: Péter Pál napján, 29-én.

Kisorsolunk 20.000 leit.

Ezüstöt aranyat, karikagyűrűket, briliántot olcsón  
**HERBST** ékszeráruházában  
vásárolhat  
Regina Maria (Bémer)-tér 1 szám.

### Tusnádfürdő

Vasuti állomás, posta és téviroda  
„Erdély gyöngye” Csikmege déli részén, az Olt folyó gyönyörű völgyében 656 méter magasságban a tenger színe felett fekszik. Legközelebb enyhé hegyvidéki, egyenletes, mérsékelt meleg. A levegő tiszta, pormentes, a fürdőfelelet a mértékű földre terjedő ösfenyvesek balzsamos illata járja át. Legkörü sajátságainál és fekvése magasságánál fogva Tusnádfürdő kellemes ahavas éghajlatu, elsőrendű klimatikus gyógyhely. E fürdő legzebb helyén teljesen ujonnan, a legmagasabb igényeknek megfelelően berendezett villában folyó évi június hó 1-én nyílik meg a

### Sebő-penzió

Elsőrendű magyar és francia konyháról, valamint figyelmes kiszolgálásról gondoskodva van. Kívánatra bővebb levélbeli felvilágosítással szolgál

**Sebő Imre**  
penziótulajdonos Tusnádfürdő

### BUTOROK

gyári áron kaphatók a legfinomabbtól a legolcsóbbig

Steiner bulorgyárodnál

Avram Iancu (Kossuth) utca  
a volt Faragó bőrrület 2438

Halló! Halló!

### Kereskedő urak!

Az „EXPRESSE” autóvállalat Oradea—Arad—Temesvár között teherszállítást végez saját autóin Aradra 1.50 lei, Temesvárra 2 lei kg-ként.

Biztosítva, garantálva minden csomag. Sem kövezetvámot, sem biztosítást nem számítunk fel külön. Bejelenteni lehet: Breuer & Róna utódei szállítási vállalat telef. 555. Deutsch-futárhoza (telefon 906) és Reg. Ferdinand ut 33.

Csomagokért házhöz megyünk. Pontos és felelősegteljes kiszolgálás. Rakományokat olcsón bárhova vállalkunk, Aradon, Temesváron fiók felvevő- és kiadó-állomások. 2768

### Központban

ujjonnan épített  
egyetemes 6 szobás beköltözhető magánház, 2 autóra szóló garázzsal, Szaniszió-utcon 6 szobás magánház, Nilesztetelen 2 szobás magánház.  
Váradszőlőcson 2 szobás új modern magánház beköltözhető lakással, nagy kerttel eladó.

### Topsál és Társa

ált. kereskedelmi iroda Strada Gheorghe Lázár 20. (volt Uri-utca 56. 2766

Valódi VULKAN FIBRE és bőrből készült bőrdönt, lapdoboz, retikült, aktatászkát gyári áron árúsítunk  
Guza Voda (Szacsavay)-u. 19.  
szám alatti gyárunkban 2610

Nagyvárad  
Bőröndaru- és Táskagyár

Sonnenfeld Adol-nyomda 1. k.